Journal of Education Vol.23 No.1 October 2011 - January 2012

ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา

The Opinion of Students and Parents to The Learning Management of Social Studies, Religion, and Culture Learning Substance at Secondary Education Level : A case of Piboonbumpen Demonstration school Burapha University

อิทธิเดช น้อยไม้*

E-mail : itthidech@buu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองและความต้องการของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ และแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 390 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม 2) การสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มใช้การสรุปวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนตามเพศและระดับชั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

2. ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองตามระดับชั้น พบว่าไม่แตกต่างกัน

* อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิต พิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา

3. ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่านักเรียนต้องการให้มีการปรับลดเนื้อหาสาระ จัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ เน้นการใช้สื่อการสอนประเภทเทคโนโลยี มอบหมายการบ้านให้น้อยลงและออกข้อสอบที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับนักเรียน

คำสำคัญ : ความคิดเห็น การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

Abstract

The purposes of this study were to study the students and parents opinions and students'needs concern the learning management of Social Studies, Religion, and Culture Learning Substance : a case of Piboonbumpen Demonstration school Burapha University. The learning management covered, subject content , teaching and learning activities, instructional medias and measurement and evaluation. The samples in this study were 390 lower and upper secondary students in the second semester of the academic year of 2009 Piboonbumpen Demonstration school. The instruments which were used in this study consisted of 1) Questionnaires. 2) Focus Group. Statistics used to analyze the data were percentage (for the questionnaire), mean ($\overline{X}$), standard deviation (SD) and t-test. The data analysis for focus group discussion was content analysis. The findings were as follows:

1. The students' opinion to the learning management of Social studies, Religion, and Culture Learning Substance was found at the high level in all aspects in the opinion as the result of the differences in education level and gender. There was no statistically significant difference.

2. The parents opinion to the learning management of Social studies, Religion, and Culture Learning Substance was at the high level in all aspects when was compared based on the education level, it was found no statistical significant difference.

3. The student focus group discussion data analysis on the learning management of Social Studies, Religion, and Culture Learning Substance revealed that students needed less content, needed field trip activities, more use of instructional media, less class assignments and the level of difficulty of the examination should be made appropriate to student's ability.

Key words : Opinion; Learning management; Social Studies, Religion, and Culture Learning Substance

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาให้บุคคลได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคม โดยผ่านกระบวนการสอน และการเรียนรู้เพื่อให้ได้ความรู้และทักษะต่าง ๆ (นาตยา ปิลันธนานนท์, 2550, หน้า 285) การให้การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาเยาวชนให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ชาติบ้านเมือง โดยถือว่าการศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสม และสอดคล้อง

กับความต้องการของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ของประเทศจะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535, หน้า 2)

จากความสำคัญของการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการในการสร้างและพัฒนาเยาวชนอันเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศในอนาคต ดังนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านสุขภาพร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสำนึกรักษ์ความเป็นไทย มีจิตสาธารณะเพื่อส่วนรวม ตลอดจนมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลก เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 3-4) และเมื่อพิจารณาจากจุดมุ่งหมายดังกล่าวแล้ว กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นับเป็นศาสตร์ความรู้หนึ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มีความสำคัญยิ่งต่อการให้การศึกษาแก่เยาวชน อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพราะการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สามารถนำความรู้จากอดีตมาสร้างความเข้าใจในมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศ เพื่อการตัดสินใจในการเป็นพลเมืองดี นำความรู้เรื่องการเมือง การปกครองมาตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติของตน ตลอดจนนำความรู้ และวิธีการทางสังคมศาสตร์มากำหนดแนวทาง ประพฤติ ปฏิบัติที่สร้างสรรค์ต่อส่วนรวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 7) นอกจากนี้ยังมีส่วนช่วยให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพ แวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และยอมรับความแตกต่างของบุคคลในสังคม มีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต ตลอดจนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และ สังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 132)

โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นหน่วยงานที่บริหารงานอิสระภายในคณะศึกษาศาสตร์ อยู่ภายใต้การกำกับของมหาวิทยาลัยบูรพา มีปณิธาน ความมุ่งมั่นในการเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนการสอน โดยทำการศึกษา วิจัย ทดลองหลักสูตร และวิธีสอนให้นักเรียนเป็นผู้ใฝ่หาความรู้ เป็นคนดี มีคุณธรรม นำความรู้ สามารถยืนหยัดบนพื้นฐานของความเป็นไทย และส่งผลต่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต ตลอดทั้งเป็นสถานที่ปฏิบัติงานด้านฝึกสอน ฝึกงาน และพัฒนาวิชาชีพศึกษาศาสตร์ของนิสิตในคณะศึกษาศาสตร์และหน่วยงานอื่น

ด้วยตระหนักถึงความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อความเป็นเลิศในการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพาในด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ และแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผล เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มีประสิทธิภาพและเป็นต้นแบบของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับมัธยมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา

2. เพื่อศึกษาความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

1.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1,973 คน

1.2 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1,973 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 สถานภาพของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น เพศ และระดับชั้นของนักเรียน

2.1.2 สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน โดยแบ่งตามระดับชั้นของนักเรียน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครองต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อความเป็นเลิศในแต่ละด้าน โดยวัดจากการใช้แบบสอบถาม

2.2.2 ความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อความเป็นเลิศในแต่ละด้าน โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ระยะเวลาที่ทำการวิจัยนี้กระทำในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในลักษณะของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อให้ได้ข้อสรุปในประเด็นความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อความเป็นเลิศในแต่ละด้าน และความต้องการของนักเรียน โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ตามลักษณะของข้อมูลที่ต้องการศึกษา ได้แก่

2.1 กลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อความเป็นเลิศ โดยใช้แบบสอบถามเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 390 คน ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608-609) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากหัวหน้าห้องเรียนต่าง ๆ จำนวน 48 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 342 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อความเป็นเลิศ โดยใช้แบบสอบถามเป็นผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างข้อ 2.1 จำนวน 390 คน

2.3 กลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาความต้องการของนักเรียนแต่ละด้าน โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ศึกษากับนักเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในข้อ 2.1 จำนวน 96 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามสำหรับนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check List) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคร์ท (Likert) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อความเป็นเลิศ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งแบ่งหัวข้อออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้จำนวน และด้านการวัดผล และประเมินผล จำนวน 45 ข้อ

2. แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคร์ท (Likert) ซึ่งแบ่งหัวข้อออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ และแหล่งเรียนรู้จำนวน และด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 12 ข้อ

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นทั้งสองฉบับผ่านการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) และผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยและอาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย โดยจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน จำนวนทั้งสิ้น 450 ฉบับ ได้กลับคืนมาจำนวน 422 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.7 แล้วคัดเลือกฉบับที่มีความสมบูรณ์ไว้จำนวน 390 ฉบับ และแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง จำนวนทั้งสิ้น 450 ฉบับ ได้กลับคืนมา จำนวน 395 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.7 แล้วคัดเลือกฉบับที่มีความสมบูรณ์ไว้ จำนวน 390 ฉบับ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่มกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t – test) โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยวิธีการทางสถิติ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยทำการสรุปวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อแปลความ ตีความ และสรุปความจากข้อมูลการสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของนักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบ

ความคิดเห็นของนักเรียนเพศชายและเพศหญิงโดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2. ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดผล และประเมินผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และ ด้านการวัดผล และประเมินผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต้องการให้ปรับลดเนื้อหาสาระให้มีจำนวนน้อยลง ต้องการให้ครูผู้สอนนำเกมหรือกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนานมาสอน จัดกิจกรรมทัศนศึกษาหรือการศึกษานอกสถานที่ ใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่มีความทันสมัยแปลกใหม่อยู่เสมอ โดยเฉพาะสื่อการสอนประเภทเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ อินเตอร์เน็ต ต้องการให้ครูผู้สอนมอบหมายการบ้านหรืองานต่าง ๆ ให้น้อยลง และนำผลงานหรือการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนมาประเมินผลทุกครั้ง

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต้องการให้ครูผู้สอนพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาสาระที่จำเป็นต้องเรียนรู้ เพื่อใช้ในการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ต้องการให้มีการ จัดทัศนศึกษา กิจกรรมหรือค่ายนอกโรงเรียน ใช้สื่อการสอนที่มีความหลากหลายน่าสนใจ โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ และอินเตอร์เน็ต และต้องการให้ครูผู้สอนออกข้อสอบที่มีความยากง่าย และเหมาะสมตามความสามารถของผู้เรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ ในด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ตลอดจนนโยบายของโรงเรียนสามารถตอบสนองต่อความสนใจ ความถนัด และความพร้อมของผู้เรียน โดยคำนึงถึงศักยภาพ และความแตกต่างของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ในมาตรา 24 ว่าให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด รวมทั้งจัดประสบการณ์การเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น

ทำเป็น และแก้ไขปัญหาเป็น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้งผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณศรี ปลัดศรีช่วย (2545, บทคัดย่อ) ปาริฉัตร ภูมูลนา (2547, บทคัดย่อ) และศนิชา เลิศการ (2547, หน้า 92) ที่ได้ทำการวิจัยศึกษาความคิดเห็นและทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นและทัศนคติในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล

2. ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดผล และประเมินผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองมีความเห็นว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้งนโยบายของโรงเรียน ในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นเยาวชนที่ดีมีความรู้ควบคู่คุณธรรม สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ปกครองส่วนใหญ่ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาดังที่ วันเพ็ญ วรรณโกมล (2542, หน้า 21) กล่าวว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่สอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาโดยมุ่งพัฒนาชีวิตให้มีคุณภาพเป็นพลเมืองดีของสังคมไทยและสังคมโลก เช่นเดียวกับแนวคิดของ อัญชลี เศรษฐเสถียร (2528, หน้า 22) จารึก ถึงลาภ (2543, หน้า 5) และสมพร โตนวล (2551, หน้า 5) ที่กล่าวถึงความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาโดยสรุปได้ว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาคุณสมบัติของพลเมืองให้เป็นพลเมืองที่ดีและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และยังสามารถสนองต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 9) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 114) ที่กำหนดว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์เพื่อเป็นพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย ภายใต้การปกครองอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3. ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่ามีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

3.1 ด้านเนื้อหาสาระ พบว่านักเรียนต้องการให้ปรับลดจำนวนเนื้อหาสาระให้มีจำนวนน้อยลงและคัดเลือกเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนเห็นว่ารายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนั้นมีจำนวนมากหลากหลายเนื้อหาสาระ บางเรื่องอาจมีเนื้อหายากเกินไปไม่เหมาะกับความสามารถของผู้เรียน แต่ทั้งนี้เนื้อหาสาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมทุกเนื้อหาสาระล้วนมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของนักเรียนทั้งสิ้น ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ดังที่ จอยส์ (Joyce, 1972, p. 6-7) ซึ่งได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการเรียนวิชาสังคมศึกษาว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีส่วนช่วยพัฒนาผู้เรียน

ให้สามารถเข้าใจชีวิต สามารถปรับตัวให้เหมาะสมต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวผู้เรียนซึ่งประสบการณ์เหล่านี้จะเกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตต่อไป

3.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต้องการให้ครูผู้สอนนำเกมหรือกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนานมาสอน ซึ่งการนำเอาเกมมาประกอบการจัดการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษาถือเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ ความคิด และทักษะในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ตลอดจนช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียนจนนำไปสู่การเรียนรู้ที่ดีและสร้างความสนุกสนานให้เกิดขึ้นกับนักเรียนตามที่ ทิศนา แขมมณี (2545, หน้า 85) ได้เสนอแนวคิดในการนำเกมมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ว่า เป็นการสอนอีกวิธีหนึ่งช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง ผู้เรียนได้รับความสนุกสนาน เกิดการเรียนรู้ จากการเล่น ทั้งยังทำให้การเรียนรู้นั้นมีความหมาย และอยู่คงทน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต้องการให้ครูผู้สอนจัดทัศนศึกษาหรือกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้การจัดทัศนศึกษานับเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประโยชน์อย่างมากสำหรับนักเรียน เพราะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ในสถานที่จริง ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาอย่างแท้จริง ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังที่ บลาวท์ และคลาวสเมียร์ (Blount and Klausmeir, 1968) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมทัศนศึกษาว่า การจัดทัศนศึกษาเป็นกิจกรรมการศึกษาหาความรู้ที่เป็นประสบการณ์ตรง (Direct Experience) ที่ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์อันทรงคุณค่าให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน นอกจากนี้ความต้องการดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติคุณ รุ่งเรือง (2545, หน้า 52) และนันทพร จุลพันธ์ (2547, หน้า 72-73) ที่ทำการศึกษาความต้องการของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรม การค้นหาประสบการณ์นอกหลักสูตร และส่งเสริมผู้เรียนให้มีประสบการณ์ตรงจากการไปศึกษานอกสถานที่

3.3 ด้านสื่อ และแหล่งเรียนรู้ พบว่านักเรียนต้องการให้ครูผู้สอนใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่มีความทันสมัยน่าสนใจ โดยเฉพาะสื่อการสอนประเภทเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเตอร์เน็ต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในโลกยุคปัจจุบันสื่อประเภทเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์และอินเตอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน นักเรียนจำนวนมากเรียนรู้ข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ จากสื่อประเภทเทคโนโลยีเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาจะต้องรู้จักปรับเปลี่ยนและพิจารณาคัดเลือกสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้มีความเหมาะสม ดังที่ รัชนีกร ทองสุขดี (2545, หน้า 60-61) ได้ให้ความเห็นว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาต้องมีการเลือกสรรอย่างเหมาะสม เพราะธรรมชาติของวิชานี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ครูผู้สอนจำเป็นต้องตื่นตัวรู้ทันและอยู่เหนือข้อมูล เป็นผู้ชี้แนะให้ผู้เรียนออกไปสู่สังคมภายนอกในฐานะนักคิด นักพิสูจน์ นักตั้งคำถาม นักวิเคราะห์ นักวิจารณ์ นักตั้งสมมุติฐาน นักริเริ่มสร้างสรรค์ ที่สำคัญต้องเป็นผู้ที่สามารถเลือกใช้ความรู้และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างชาญฉลาดอีก ทั้งความต้องการดังกล่าวของนักเรียนยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติคุณ รุ่งเรือง (2545, หน้า 52-53) ที่ศึกษาความต้องการของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาพบว่า ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้น นักเรียนต้องการให้มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย ทันสมัย ประเภทอินเตอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ วีดิทัศน์และสไลด์

3.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า นักเรียนต้องการให้ครูผู้สอนใช้วิธีการวัดผล ที่มีความหลากหลายทั้งการทำงานกลุ่มและงานเดี่ยว ตลอดจนผลงานหรือการร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรมทั้งใน และนอกห้องเรียน ดังนั้นในการวัดผลและประเมินผลในวิชาสังคมศึกษาครูผู้สอนจึงควรพิจารณาคัดเลือกวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายตามสภาพของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริง ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 219) ได้เสนอแนะแนวทางการวัดผลและประเมินผลการเรียนว่า การเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม ดังนั้นการวัดผลและประเมินผลจึงควรเน้นการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากสภาพจริง โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายซึ่งจะช่วยค้นหาความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน และเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรแสวงหาความรู้ที่ทันสมัย ทันโลก ทันเหตุการณ์และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาโดยการเข้าอบรม ประชุม สัมมนาในด้านหลักสูตร ด้านทักษะการสอน ด้านผลิต และการใช้สื่อการสอน ด้านการวัดผล และประเมินผล เพื่อจะได้นำความรู้ และทักษะที่ได้รับไปปฏิบัติใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเสนอความต้องการให้มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ ดังนั้นทางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจึงควรพิจารณาวางแผนและดำเนินกิจกรรมดังกล่าวตามความเหมาะสม

3. ผู้บริหารโรงเรียนควรวางแผน จัดสรรงบประมาณ และสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง และจริงจัง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์.

_____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กิตติคุณ รุ่งเรือง. (2545). *รายงานการวิจัยการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา หมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)*. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม).

จารึก ถึงลาภ. (2543). *เอกสารคำสอน วิชา 404461 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ทิศนา แขมมณี. (2545). *14 วิธีสอน สำหรับครูมืออาชีพ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นาตยา ปิลันธนานนท์. (2550). *สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติ 60 ปี.* กรุงเทพฯ: สำนักงานเลาขาธิการคุรุสภา.

นันทพร จุลพันธ์. (2547). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในวิชาสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์. สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปาริฉัตร ภูมูลนา. (2547). *ทัศนคติต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดกาฬสินธ์.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, [ออนไลน์] http://www.riclib.nrct.go.th/abs/2549/ab163636.pdf เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 12 สิงหาคม 2552.

โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา. (2552). *รายงานประจำปี 2551.* ชลบุรี: โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา.

รัชนีกร ทองสุขดี. (2543). *เอกสารประกอบการสอนวิชาสารสนเทศเพื่อการสอนสังคมศึกษา.* เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วันเพ็ญ วรรณโกมล. (2542). *การสอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา.* กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.

ศนิชา เลิศการ. (2547). *ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมพร โตนวล. (2551). *การสอนสังคมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2535). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535.* กรุงเทพฯ: ฟันนี่พับลิชชิ่ง.

_____. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

อรุณศรี ปลัดศรีช่วย. (2545). *ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย: กรณีศึกษาอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. [ออนไลน์]. Available: http://www.riclib.nrct.go.th/abs/ab131230.pdf. เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 12 สิงหาคม 2552.

อัญชลี เศรษฐเสถียร. (2528). *การสอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา.* เชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Blount, N. S. & Klausmeir, H. J. (1968). *Teaching in Secondary School*. New York: Harper & Rowe.

Joyce, B. R. (1972). *New Strategies for Social Education*. Chicago: Science Research Associates.

Krejcie, R. & Daryle W. M. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Journal of Education and Phychological Measurement*. 14, 608-609-A.